

כֹּלּוּ הַפֶּךְ לִבָּן טָהוֹר הוּא, וּפִירֵשׁ"י כִּי הַמִּינּוֹת נִרְמּוּ בִּלְבָן [ע"ש] ע"כ בְּהַתְחַצֵּר צִוּיָּה נִגַּע לִבָּן אֲדָמָס אִי מִי יִחִיָּה מִשּׁוּמוֹ אֵל. ע"כ זֹאת הָעֲלָה לְהַפְרִיד צ' דְּמִים הִלְלוּ זֶה מִזֶּה הוּא ע"י עֶסֶק הַתּוֹרָה הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב אֵין הַיָּדִים יָדִי עָשׂו שׁוֹלֵטָה, וּמִפְרִיד בֵּין הַדְּמִים. וְהוּא נ"ל רַמּוֹ הַפ"ח נִשְׁבֵּר וְאִנְחָנוּ נִמְלֻטָנוּ (תַּהֲלִים ק"ד ו' ח') כִּי צ' פְּעָמִים דָּס גַּמְטָרִי פ"ח, וְע"י שִׁנְעֵצֶר וּנְפִרְדּוּ זֶה מִזֶּה אִנְחָנוּ נִמְלֻטָנוּ, וְע"י מֶה עֲזָרְנוּ צָס ה' הִיא הַתּוֹרָה שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקֶּצֶה עוֹשֶׂה שְׁמִים וְאֶרֶץ, כִּי הוּא עֹשֶׂה הַכֶּבֶד מֵאֲדָם [בְּשָׁמִים] וְאִוְמָה שְׁלֹ בֶּאֱרֶץ וְהוּא יִשְׁדָּדָם. לִבָּן רַמּוֹ חו"ל (מַגִּילָה ד' ע"א) חִיֵּצ לַקְרוֹת הַמַּגִּילָה בְּלִילָה וְלִשְׁנוֹתָה צִוּס וּמִיִּחִי לִיָּה מִקְרָא לִמְעַן יִזְמַרְךָ כְּבוֹד וְלֹא יִדּוּ"ס דִּיקָא. וְאֶרֶץ לְלִמּוֹד תּוֹרָה בֵּין שְׁנֵיהֶם לְהַפְרִיד בֵּין דְּבָקוּתָם וְא"ש"י.

וְהַגָּה יָדוּעַ כִּי בִּכְל זֹאת לִרְיָךְ הַכֶּבֶד הֵהוּא שְׁיִתּוֹן לוֹ מִקּוֹם לַחֹל עֲלָיו כְּמוֹ בְּמִצְרַיִם שְׁיִתּוֹן לוֹ ע"כ פֶּסַח וְדָס מִילָה, ה"נ נִתְּנוּ לוֹ שְׁמַחַת מִצְוֹת פּוֹרִים לִשְׁחֹט לְרוֹצַ שִׁיָּהִי לוֹ מִקּוֹם לַחֹל עֲלָיו, דָּס בְּהִמּוֹת הַנִּשְׁחָטִים לִשְׁס מִצְוָה. וְלִבָּן נָמִי (טוֹב) [כָּשֶׁר] שְׁבִטְצָחִים הוּא אִוְתוֹ שֶׁהִזְכִּירוּ חו"ל בְּמִס' שְׁבִט (ק"ט ע"א) שֶׁהִיא מִפְרִישׁ בְּהִמּוֹת הַטּוֹבוֹת לִשְׁבִט וְכֵהָ לִמָּה שׁוֹכֵה כְּמִצְוָרָה שֶׁס, וְהוּא הַטּוֹב שְׁבִטְצָחִים וְהוּא מִצְטָל כְּחוֹ שֶׁל עָשׂו וְנַעֲשֶׂה שׁוֹתֵף לַעֲמֶלֶק הָעֲלִיּוֹן הַכֶּבֶד מֵאֲדָם שִׁיכּוֹל לְהַשְׁתַּחֲפֵּק צוֹ בְּדָס מִצְוָה כְּנ"ל. לֹא כְּמוֹ טַבְּחִי זְמִינִי הַשּׁוֹחֲטִים וּמִכִּינִים לְיוֹס אִיד בְּהִמּוֹת הַיִּפּוֹת כֹּל נִתַּח טוֹב וִירָךְ, וְלִשְׁבִט שׁוֹחֲטִים עִיּוֹר וּפֶסַח כֹּל מוֹס רַע. וְאִוְלִי לִזֶּה (טוֹב) [כָּשֶׁר] שְׁבִטְצָחִים מִשּׁוֹתָפוֹ שֶׁל עֲמֶלֶק פ"י שִׁיָּהִי לוֹ שׁוֹתֵף גּוֹי וְעֲמֶלֶק לֹא דוֹקָא, וְהַגּוֹי יִכֵּן לִשְׁבִט וְהוּא לְיוֹס אִיד - וְהִיא הַלֵּלָה.

וְי"ל עוֹד בְּזֶה דְּחו"ל הַפְּלִיגוֹ הַרְבֵּה צִעוֹן מִדּוֹת וּמִשְׁקִלוֹת עַד שֶׁאֲמָרוּ (יִצְחָק כ"א ע"א) (גְּדוּל הַנֶּאֱמָר בְּמִדּוֹת) [קֶשֶׁה עוֹנֶשֶׁן שֶׁל מִדּוֹת] יוֹתֵר מִעוֹנָשׁוֹ שֶׁל עֲרִיּוֹת, וְנִקְרָא שְׁקוֹן שְׁנֵאִי וּמִתּוֹעֲבִי, וְכֹאֲלוֹ מִטָּה אֶת הַדִּין (א) אֲפִילוֹ מִשְׁקֵר מִדּוֹת לְגוֹי וְגוֹרֵם לִשְׁלִיטָה עֲמֶלֶק, לִבָּן סִמְךָ פ' מִדּוֹת לִפ' עֲמֶלֶק בְּפ' תַּלְאִי (ע"מ"ש [חֹס'] קִידוּשִׁין ל"ג ע"צ ד"ה וְאִימָא. וְהַטַּעַם ג"כ כְּנ"ל כִּי חִיבָה מִדָּה שְׂרָשׁו מ"ד מִלִּשׁוֹן וְיִמּוּדוֹ בְּעוֹמֵר וְנַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ ד"ס בְּהִפְךָ אֲחֻוּן. וְהִנֵּה לֹא בְּשׁוֹפְטִי עֶסְקִינָן הַנִּכְשָׁלִים ח"ו בְּמִדּוֹת וּמִשְׁקוּלוֹת, כִּי מִסְתַּמָּא עִם

אֲמָנָם יוֹבֵן עוֹד בְּשִׁים לִבָּן מֶה עֵינִין לִשְׁמַחַת הַמֶּן שֶׁנִּפְל פּוֹר צִירַח שְׁמַח מִשֶּׁה רַבִּי (וְהִלָּל כְּמָה דְּדִיקָים כְּבֵר מִתּוֹ, מִמֶּשׁ אֵין לָךְ יוֹס שְׁלֹא מִתּוֹ צוֹ. אֲחֻז"ל (גִּיטִין נ"ו ע"ג) כִּי טִיטוֹס אֲמָר אֵין כְּחוֹ בְּכִיכּוֹל אֵלָּא בִּים, וְהַכּוֹנֵה כִּי חֲשַׁב בְּהִיּוֹת כִּי יִשְׂרָאֵל מוֹנִים לִלְבָּנָה הַמִּמּוֹנָה עַל הַמַּעֲיִינּוֹת וְהַהֲרוֹת כִּידוּעַ, חֲשַׁב כִּי אֵין כְּחוֹ אֵלָּא בִּים מִקּוֹם שְׁלִיטָה הַלְבָּנָה. אֲךָ אִו"ה מוֹנִים לַחֲמָה לִבָּן רִנָּה לְלַחֹס עֲמוֹ בִּצְבָה מִקּוֹם שְׁלִיטָה הַחֲמָה. וּמִשּׁו"ה יֵאָר עֲמֶלֶק לְהִלָּחֵס בְּמִדְבַּר חוֹרֵב וְלֹא הִיָּה שֶׁס מִים לַעֲדָה כִּי לֹא שְׁלֻטָה שֶׁס כֹּחַ הַלְבָּנָה. וּמִשֶּׁה בָּחַר לוֹ יְהוֹשֻׁעַ פְּנִי כְּפִנִי לִבָּנָה (י) לְהִלָּחֵס עֲמוֹ. וְהִנֵּה י"צ מוֹלּוֹת יֵשׁ בְּהֶם מוֹלּוֹת מִים וְעִפְרָה וְאֶשׁ, וְיָדוּעַ כִּי הַלְבָּנָה שׁוֹלֵטָה תַּמִּיד שְׁלִיטָה מֶה וּמִסְגָּת גְּבוּל הַחֲמָה. לִבָּן דָּאָג הַמֶּן מֵאִיד כִּי אֵס יִלְלִית בְּמוֹלּוֹת הַיּוֹצֵשׁ וְהַחֲמָה ע"כ פ' יַעֲמוּד לִבָּנָה נִגְדוֹ לְרוּעַ לוֹ. אֲךָ כְּשֶׁנִּפְל פּוֹר בֶּאֱדָר שֶׁהוּא בְּעֲנָמוֹ מוֹל דְּגִים הַמִּמּוֹנָה עַל הַמִּים וּפִא"ה מִת צוֹ מִשֶּׁה רַבִּין יָדוּעַ כִּי נִלְקָה בְּמִים א"כ מִי יַעֲמוּד נִגְדוֹ. וְשִׁקֵּר נָחַל כִּי מוֹשִׁיעַן שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא הַקֶּצֶה שְׁלִיטָה בִּים וּבִצְבָחָה מִשְׁדָּד הַמַּעֲרֻכּוֹת, וְע"כ אֲמָרָה אֵלִי בִּים [מִקּוֹם הַלְחוֹת] אֵלִי בְּסִינִי מִקּוֹם הַיּוֹצֵשׁ וְהַכֵּל כֹּאפֶס וְאֵין נִגְדֵךְ לִמָּה עֲזָבְחִי.

אֲחֻז"ל (טוֹב) [כָּשֶׁר] שְׁבִטְצָחִים מִשּׁוֹתָפוֹ שֶׁל עֲמֶלֶק (קִידוּשִׁין פ"ג ע"א) וְהַרְבֵּה פִירוּשִׁים נִאֲמָרוּ בְּזֶה. לְהַבִּין ג"כ מ"ט הַפְּלִיגוֹ חו"ל בְּמִס' צ"מ (ע"ח ע"ג) לִשְׁחֹט בְּהִמּוֹת עַל פּוֹרִים וְלֹא סָגִי בִּלְאֹו הַכִּי הִלָּל דִּי בְּמִשְׁתָּה הֵיין דּוּמִי דְּמִשְׁתָּה אֲסַתֵּר. אֲבָל קִבְּלָתִי מִרְבִּי הָרַב מַחֲו' מַעֲגֵדִי לִיִּלְיָגִיח וְצ"ל שֶׁהִיָּה רַב בְּבַה"מ דְּק"ק פֶּפֶר"מ שְׁקִבָּל מִהַגָּאון בְּעַל שֶׁב יַעֲקֹב וְצ"ל שְׁכֵל הַעוֹסֵק בְּתוֹרָה בֵּין מַגִּילָה דְּלִילָה לְמַגִּילָה דְּיוֹמָא מוֹבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֵּן עוֹה"צ. כִּךְ קִבְּלָתִי סָחַס וְטַעֲמָא לֹא יִדְעָנָא אֲבָל אִנִּי אִוְדִין וְאִבִּין. כִּי יָדוּעַ מוֹלוֹ שֶׁל עָשׂו הוּא מֵאֲדָם הַתּוֹרָה עַל דָּס כְּמ"ש רַבִּינוּ בְּחִי פ' תּוֹלְדוֹת עַל פֶּסֶק הַלְעִיטָנִי נֹא, וְבִפ' צֹא עַל פֶּסֶק רֹאז כִּי רַעֲה נִגְד פִּנִּיכָם. וְעָשׂו נִקְרָא דְּסִימָה ג"כ וּבְהֶאֱרָךְ שִׁפְעָה הַכֶּבֶד עַל הָאִוְמָה ח"ו לֹא יִהְיֶה שְׂרִיד לִשְׁנֵאִי יִשְׂרָאֵל. וְהוּא נִגַּע לִבָּן אֲדָמָד"ס (וִיקָרָא י"ג מ"ג), כִּי הַגְּדוּל שְׁבִקְלִיפָה הוּא נִגַּע כְּדֹא' בְּסִפֵּר יִצִּירָה אֵין לְמַעֲלָה מַעֲנֵג וְאֵין לְמַטָּה מִנְּגַע. וְלִבָּן הוּא הַמִּינּוֹת כְּמִשְׁאֲחֻז"ל (סְנֵהֲדִין נ"ו ע"א) אֵין בֵּן דּוֹד צֹא עַד שְׁחַתְּהֶפֶךְ הַמַּלְכוּת לְמִינּוֹת שְׁנֵאֲמָר

מז) אולי צ"ל אדום, ושורש אָדוּם - דָּם.
ג) יתר הדברים בזה לא מצאתי וחבל.
נא) חו"כ פ' קדושים פרק ח' הביאו רש"י בחומש.
גב) כפרש"י שם מתנחומא.

מז) מגילה י"ג ע"ב.
מו) ב"ב ע"ה ע"א.
מח) א' מרביתיו של רבינו. מרן ז"ל מזכירו באיזה מקומן בספריו, ובדרה"ם חלק א' ריש עמוד ה' בהקדמת המו"ל ז"ל ציין המקומות ע"ש אות ג'.